

{ } { }

Bakara Suresi

170

GİT

◀ Bakara / 170 ▶

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ
 نَتَّبِعُ مَا آَلَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ
 لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ

Türkçe Transcript

Ve-izâ kîle lehumu-ttebi'û mâ enzela(A)llâhu kâlû bel nettebi'u
 mâ elfeynâ 'aleyhi âbâenâ^(k) eve lev kâne âbâuhum lâ ya'kilûne
 şey-en velâ yehtedûn(e)

Abdülbaki Gölpınarlı Meali

Onlara, Allah neyi indirdiyse ona uyun dendi mi dediler ki: Hayır, biz atalarımız neye uyduysa ona uyarız. İyi ama atalarınızın akıllı bir şeye ermiyorsa ve doğru yolu bulmadılarsa ne olacak?

Abdullah-Ahmet Akgül Meali

Ne zaman o kimselere (gerici, gelenekçi ve taklitçi cahillere: “Gelin) Allah’ın indirdiğine (akli ve nakli delillere, insani ve İslami değerlere) uyun” denilse, onlar: “Hayır, biz atalarımızı izinde ve üzerinde bulduğumuz şeye (yerleşik geleneklere ve geçmişten kalan göreneklere) uyarız” derler. (Peki) Ya ataları (ve örnek aldıkları eski toplulukları ve tarihi tabuları); akılları gerçeğe ermeyen ve doğru istikameti de bulup bilemeyen kimseler idiye? (Hâlâ mı körü körüne onların peşinden gidecek ve köhnemiş bir geçmiş hevesiyle, gerçeklere direnecekler?)

Abdullah Parlıyan Meali

Ama onlara “Allah’ın indirdiğine uyun” denildiğinde, “Hayır, biz yalnız atalarımızdan gördüğümüz inanç ve eylemlere uyarız” diye cevap verirler. Ya ataları akıllarını hiç kullanmamış ve doğru yolu bulamayan kimseler idiyseler, yine mi atalarının yoluna uyacaklar?

Ahmet Tekin Meali

Onlara: “Allah’ın indirdiğine Kur’ân’a tâbi olun, Kur’ân’ı uygulayın” denildiğinde: “Hayır. Biz Kur’ân’a değil, gördüğümüz, bildiğimiz atalarımızın yoluna, hayat tarzına, onların uygulaya

geldikleri eski âdetlere, geleneklere uyarız" derler. Atalarının akılları hiçbir şeye ermiyor olsa da, onlar hak yolu tercih etmemişler, doğruyu, aydınlığı, refahı bulamamışlarsa da mı, onların yolundan gidecekler?

Ahmet Varol Meali

Onlara ne zaman: "Allah'ın indirdiğine uyun" denilse: "Biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyuyoruz" derler. Ya, ataları bir şeyden anlamıyor veya doğru yolu bulamamış idilerse!

170.İbnu Ebi Hatim'in Abdullah bin Abbas (r.a.)'tan rivayet ettiğine göre Resulullah (a.s.) yahudileri İslâm'a davet etti ve kendilerini Allah'ın azabından ve intikamından sakındırdı. Ama onlardan Rafi bin Hureymile ve Malik bin Ayf: "Ey Muhammed! Aksine biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyuyoruz. Onlar bizden daha bilgili ve daha iyi idiler" cevabını verdiler. Bunun üzerine Yüce Allah bu âyeti kerimeyi indirdi.

Ali Bulaç Meali

Ne zaman onlara: 'Allah'ın indirdiklerine uyun' denilse, onlar: 'Hayır, biz, atalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye (geleneğe) uyarız' derler. (Peki) Ya atalarının akıllı bir şeye ermez ve doğru yolu da bulamamış idiyeler?

Ali Fikri Yavuz Meali

O müşriklere: “-Allah'ın indirdiğine (Kur'an'daki helâl ve harama) inanın ve tâbi olun.” denildiği zaman onlar: “Hayır, biz atalarımızı neyin üzerinde bulduksa ona uyarız.” dediler. Ya ataları bir şey anlamaz ve doğruyu seçemez idiyeler de mi? (onlara uyacaklar).

Bahaeddin Sağlam Meali

Onlara: “Allah'ın indirdiğine tabi olun” denildiğinde, onlar: “Babalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye tabi oluruz” derler. Ya ataları bir şey bilmez ve doğru yolda olamasalar da mı (onlara tabi olacaklar?)

Bayraktar Bayraklı Meali

Onlara, “Allah'ın indirdiğine uyunuz” dendiğinde, “Hayır, biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye uyarız” derler. Ya ataları akıllarını kullanamamış, doğruyu da bulamamış idiyeler de mi?

Besim Atalay Meali (1965)

Onlara: «Allahın indirdiği kitaba uyasınız» denildiğinde, onlar derler ki: «Atalarımızı bulduğumuz bir yolda yürümekteyiz», onların ataları bir şey anlamaksızın, çıkmayan bir çığıra sapmış olsalar da mı?

Cemal Külünkoğlu Meali

Onlara: “Allah'ın indirdiğine uyun.” denildiğinde: “Hayır, biz atalarımızdan gördüklerimize uyarız.” derler. Peki, ama ataları bir

şey düşünmeyen, doğru yolu bulamayan kimseler olsalar da mı (onlara uyacaklar)?

İnsanlar, genelde inanç ve hayat tarzlarını atalarından, ebeveynlerinden, kardeşlerinden, yaşadıkları çevreden alırlar ve aldıklarını hiç sorgulamadan doğru olarak kabul ederler. Birçok konuda çıkmaza girseler de anlamakta zorlandıkları meseleler olsa da ve ellerindeki ilahi kitapla, yaşadıkları çelişse de sorgulama ihtiyacı duymazlar. Miras yoluyla ve kültürel olarak kendilerine intikal eden inanç ve ibadetlere dair doğru yanlış anlamında kategorize edilmiş ne varsa hepsini kör bir taklit ve taassupla kabul etmeye devam ederler. Çünkü din adına kendilerine dayatılanların içinde dokunulmazlığı olan Hz. Peygamber vardır, onun getirdiği din vardır, bu dinin arkasında da Allah vardır. Oysa onlara dayatılanların birçoğu “din” diye gösterilse de aslında devraldıkları gelenek, kültür ve tarihi birikimle oluşmuş hurafelerden ibarettir. Günümüzde de devam eden haliyle bu acı gerçeği gören ve harekete geçen bazı ilim adamları, İslam’ın temel kaynağı olan Kur’an üzerinden hareket ederek din adına ortaya konanları yeniden gözden geçirmek için çaba harcarlar. Ancak bu çalışmaların önü, gelenekçi kesim tarafından tıpkı ayette ifade buyrulduğu gibi, “Biz atalarımızdan böyle gördük ve böyle devam edeceğiz, siz de kim oluyorsunuz?” karşı çıkışıyla maalesef engellenmek istenir. Ayetin son cümlesindeki, “Doğru yolu bulamayan kimseler olsalar da mı (onlara uyacaklar)?” sorusu; bize bu zamana kadar tüm inandıklarımızı ve yaşadıklarımızı, mutlaka Kur’an rehberliğinde ve onun aracılığıyla gözden geçirme konusunda ciddi bir uyarı niteliğindedir.

Cemil Said (1924)

Ânlara "Allâh'ın inzâl iylediğine ittibâ' idiniz" dinildiği vakit "Biz ecdâdımızın 'âdâtına tâbi' olacağız" dirler. Acabâ ânların ecdâdlarının hiç bir şeye akılları irmez mi idi? Ânlar râh-ı müstakîmde yürümez mi idiler?

Diyanet İşleri Meali (Eski)

Onlara: "Allah'ın indirdiğine uyun" denilince, "Hayır, atalarımızı yapar bulduğumuz şeye uyarız" derler; ya ataları bir şey akledemeyen ve doğru olmayan kimseler idiyseler?

Diyanet İşleri Meali (Yeni)

Onlara, “Allah’ın indirdiğine uyun!” denildiğinde, “Hayır, biz, atalarımızı üzerinde bulduğumuz (yol)a uyarız!” derler. Peki ama, ataları bir şey anlamayan, doğru yolu bulamayan kimseler olsalar da mı (onların yoluna uyacaklar)?[45]

Âyette, yaptıkları işin yanlışlığına ve çirkinliğine akıl erdiremeden, atalarının inançlarını körü körüne taklid eden müşrikler kınanmaktadır.

Diyanet Vakfı Meali

Onlara (müşriklere): Allah'ın indirdiğine uyun, denildiği zaman onlar, «Hayır! Biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız» dediler. Ya ataları bir şey anlamamış, doğruyu da bulamamış idiyseler?

Edip Yüksel Meali

Onlara, "ALLAH'ın indirdiğine uyun," dense, "Hayır, biz atalarımızın izlediği yolu izleriz," derler. Peki, ataları bir şey düşünemiyen ve doğru yolu bulamıyan kimseler olsalar da mı?!

Elmalılı Hamdi Yazır Meali

Onlara: "Allah'ın indirdiğine uyun." dendiği vakit de: "Yok, atalarımızı neyin üzerinde bulduysak ona uyarız." dediler. Ya ataları bir şeye akıl erdiremez ve doğruyu seçemez idiyse de mi onlara uyacaklar?

Elmalılı Meali (Orijinal)

Allah'ın indirdiğine uyun denildiği vakit de onlara yok dediler: Atalarımızı neyin üzerinde bulduksa ona uyarız, ya ataları bir şeye akıl erdiremez ve doğruyu seçemez idiseler demi?

Erhan Aktaş Meali

Onlara, "Allah'ın indirdiğine uyun." denildiği zaman, onlar: "Hayır! Biz, atalarımızdan gördüğümüz şeylere uyarız." derler. Ya ataları akıllarını kullanmayan ve doğru yolu bulamamış kimselerse?

Hasan Basri Çantay Meali

Onların (müşriklere); «Allah'ın indirdiğine uyun» denildiği zaman onlar: «Hayır, biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz şey'e uyarız» derler. Ya ataları birşey anlamamış, doğruyu da bulamamış idiyse?

Hayrat Neşriyat Meali

Hâlbuki onlara (o müşriklere): "Allah'ın indirdiğine tâbi' olun!" denildiği zaman: "Hayır! (Biz) atalarımızı üzerinde bulduğumuz şey(ler)e tâbi' oluruz!" dediler. Ya ataları bir şeye akıl erdirmeyen ve doğru yolu bulmayan kimseler idiyse! (Yine de onlara mı tâbi' olacaklar?)(1)

(1) "Biz Kur'an şâkirdleri olan Müslümanlar, bürhâna (delîle) tâbi' oluyoruz. Akıl ve fikir ve kalbimizle hakâik-ı îmâniyeye (îman hakikatlerine) giriyoruz. Başka dinlerin bazı efradları (ferdleri) gibi, ruhbanları(hristiyan din adamlarını) taklîd için bürhânı (delîli) bırakmıyoruz." (Mektûbât, Hutbe-i Şâmiye, 404)

İlyas Yorulmaz Meali

Onlara Allah'ın indirdiğine tabi olun denildiğinde, "Yok hayır; biz atalarımızı üzerlerinde bulduğumuz yollara uyarız." dediler. Ya ataları bir şeye akletmeyen ve doğru yol üzerinde olmayanlardan iseler de mi? Atalarına uyacaklar.

İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu

Onlara: « Allah'ın bildirdiklerine uyun» denilince onlar Şöyle derler: « Yok, biz atalarımızdan ne gördükse yalnız ona uyarız.» Ya ataları gerçeği anlamamışlar, doğru yolu da bulamamışlarsa?

İsmail Hakkı İzmirli

Onlara [1] «— Allah'ın inzâl ettiği Kur'an/a ittiba ediniz» denildiği zaman «— hayır, biz babalarımızı nede [2] bulmuş isek ona ittiba ederiz» dediler. Babaları hiçbir şey anlamasalar doğru yolu bulmasalar da yine onlara ittiba ederlerdi.

[1] Arap müşriklerine, yahut nâs'a, yahut Yahudilere.

[2] Putlara tapar bulmuş isek putlara taparız, helâli haram kılmışlar ise biz de helâli haram kılarız.

Kadri Çelik Meali

Onlara, “Allah'ın indirdiğine uyun” denilince, “Hayır, babalarımızı yapar bulduğumuz şeye uyarız” derler. Babaları bir şey akıl edemeyen ve hidayeti bulamayan kimseler olsalar da mı (onlara uyacaklar)?

Mahmut Kısa Meali

Onlara:

“Allah’ın gönderdiği Kitabın hükümlerine uyun!” denilince:
“Hayır, biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola, onların bize bıraktıkları töre, gelenek ve ideolojilere **uyarız!”** derler. **Peki, ya ataları akıllarını hiç kullanmayan ve doğru yolu bulamayan kimseler ise,** yine de onların izinden mi gidecekler?

Mahmut Özdemir Meali

Onlara: -“Allah’ın indirdiğine tâbi olun!” denildiği zaman:
-“Aksine, (ata) babalarımızı üzerinde bulduğumuz şeylere tâbi oluyoruz” dediler. Ya (ata) babaları bir şeye akıl erdiremez, doğru yolda gitmezler idiyse de mi?

Mehmet Çakır Meali

Onlara: " Allah ’ın indirdiğine gelin " dendi mi " " Yoo! biz, atalarımıza uyarız " derler. Ya ataları doğru dürüst düşünememiş ve doğruyu yakalayamamışsa ?

Mehmet Çoban Meali

Onlara, "Allah’ın gönderdiği ayetlere uyun!" denildiğinde,
"Hayır! Biz atalarımızın yoluna uyarız!" derler. Peki! Ataları bir şey anlamayan, doğru yolu bulamayan kimseler olsalar bile uymaya devam edecekler mi?

Mehmet Okuyan Meali

Onlara (müşriklerle) “Allah’ın indirdiğine uyun!” dendiği zaman, onlar “Hayır! Biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz [*] (yol)a uyarız.” dediler. [*] Ataları hiçbir şey akıl etmemiş, doğruyu bulamamış olsalar da mı?

Ayette geçen [elfeynâ] kelimesi [elfev] ve [elfeyâ] kalıplarında da Kur'an'da birer kez geçmekte ve “bulmak, karşılaşmak, bulup öğrenmek, görmek” gibi birbirine yakın anlamlar vermekte, müşriklerin taklitçilik üzereliği tercihlerini ifade etmektedir. Konuyla

ilgili olarak Mâide 5:104 ve Lokmân 31:21'de de benzer mesajlar verilmekte ve her iki ayette de [vecednâ] "bulmak" fiili kullanılmaktadır. O kullanımlardan hareketle, yorumunu yapmakta olduğumuz ayetteki [elfeynâ] fiilinin de benzer bir mana verdiğini söylemek hatalı olmasa gerektir. Burada konusu edilenler Bakara 2:165. ayette sözü edilen ve Allah'ın peşi sıra putlar edinen müşrikler olsa gerektir. Yüce Allah Bakara 2:168. ayette şeytanın adımlarını izlememek gerektiğini ifade ettikten sonra, burada bir şeytan faaliyeti olan taklide dikkat çekmekte, kendisini taklide kaptıranların şeytanın adımlarını izlemiş olacağını ifade etmektedir. Taklit, şeytanın davet ettiği üzere sonu cehennem olan bir felakettir Benzer mesajlar: Mâide 5:104; A'râf 7:28; Yûnus 10:78; Hûd 11:53-54, 62, 87; Enbiyâ 21:52-53; Şu'arâ 26:70-74; Lokmân 31:21; Sebe' 34:43; Sâffât 37:69-74; Zuhuruf 43:22, 23.

Mehmet Türk Meali

O (insanlara): "Allah'ın indirdiklerine uyun." Denilince onlar: "Tam tersine biz, atalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye uyarız."¹ derler. (Peki!) Onların ataları, hiçbir şeye akılları ermeyen ve doğru yolu bulamamış kimseler olsalar bile mi?²

1 Bu âyette, her ne kadar bu ifâdeler kâfirler için kullanılmışsa da "emrin hususiliği, hükmün umumiliğine mani olmadığı" için emir, tüm insanlarla birlikte Müslümanlar için de geçerlidir. Binaenaleyh birilerine uyma sebebi, eskilik-yenilik veya atalar yolu olup-olmamak değil, Hakk'ın emrine uygun olmaktır. Hakk'ın emrine uyan ve ne yaptığını bilene atalar da yeniler de olsa uyulur. Hakk'ın emrini tanımayan, ne yaptığını bilmeyenlere atalar dahi olsa uyulmaz. Allah'ın indirdiği dine bakmayıp da ataların dinini yalnız ata veya efendileri olduklarından dolayı taklit etmek, onları Allah'a eşler kabul etmek ve hakkı bırakıp şeytanın emirlerine uymak demektir ki buna "taassub" denilir. Bir Müslüman için "mutaassıb" kelimesinin kullanılması caiz değildir. Buna göre tüm Müslümanlara, babalarından kalan gelenek ve göreneklere körü körüne uymak değil, bunları Kur'an'ın ve Sünnet'in süzgecinden geçirmek mecburiyeti vardır. Çünkü İslâm, "babalar dini" değil "Allah'ın dini"dir. Böyle yapan ve âyetin nüzulüne sebep olanlar; müşrik Araplar ve Yahudilerden bir gruptur. "Allah'ın indirdiğine uyun" denildiği zaman bunlar; "hayır biz babalarımızı neyin üzerinde bulduksa ona uyarız, çünkü onlar bizden hayırlı, bizden bilgili idiler" demişler (Taberî) ve taassuba sapmışlardır. Binaenaleyh böyle taassub ve taklitçilik müşriklerin ve kâfirlerin özelliğidir.

2 Taassub: Bağnazlık, doğru veya yanlışlığına bakmaksızın bir fikrin savunmasını yapmak, körü körüne kendi dinini veya ekolünü her türlü düşünce ve inançtan üstün görmek demektir. Taassub da kör bir tarafgirlik ve karşı düşünceyi inkâr vardır. Taassub sahiplerine "mutaassıb" denir. Allah'ın indirdiği dine bakmayıp da ataların dinini yalnız ata veya efendileri olduklarından dolayı taklit etmek, onları Allah'a eşler kabul etmek ve hakkı bırakıp şeytanın emirlerine uymak tam bir taassubtur. Her ne kadar halk arasında "mutaassıb" kelimesi dindar anlamında kullanılıyorsa da, bu çok yanlış bir kullanımdır. Kur'an'a ve Sünnete olan bağlılık taassub değildir. Zira iman, tasdik etmek; İslâm ise, hak ve doğru olana teslim olmak demektir. Bilgisizlikten kaynaklanan taassub ise inat ve muhakemesizlik üzere kuruludur. Taassub yalnız dinlerde değil, beşeri ideolojilerde, cemaatlerde ve sûfi ekollerde de bağnazca bağlılıklar olarak görülmektedir. Müslüman, dinine körü körüne değil bilinçli olarak bağlı olan kâmil insandır. (Bk. Fetih: 26)

Muhammed Esed Meali

Ama onlara, “Allah’ın indirdiğine uyun!” denildiğinde bazıları: “Hayır, biz [yalnız] atalarımızdan gördüğümüz [inanç ve eylemler]e uyarız!” diye cevap verirler. Ya ataları akıllarını hiç kullanmamış ve hidayetden nasib almamış iseler?

Mustafa Çavdar Meali

Onlara, Allah’ın indirdiği Kuran’a uyun denilince: “Hayır, biz, atalarımızın başımıza sardığı geleneğe uyarız.” derler. Ya ataları bir şeye akıl erdiremeyen ve doğru yolda olmayan kimseler idiyseler? 2/91, 5/104, 31/21, 43/22, 21/53, 37/69

Mustafa İslamoğlu Meali

Onlara “Allah’ın indirdiklerine uyun!” denildiği zaman, “Hayır, biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz geleneğe uyarız!”[326] derler. Ya ataları hiç akıllarını kullanmamış ve doğru yolu bulamamışlarsa?[327]

[326] Elfeynâ’ya müfessirlerimiz vecedna (bulduk) mânasını verirler. Vecedna ‘aleyhi abâenâ (5:104 vd.) gibi yakın ibareler bulunsa da bu ibare farklıdır. Zira vecede kökünden türetilmiş kelimeler Kur’an’da her tür kalıpla birçok yerde gelmesine rağmen elfâ kelimesi hepsi de tekil ve mazi sığasıyla sadece üç yerde gelir. Hiç şüphe yok ki bu, kelimenin çok özel bir vurgusu olduğuna delâlet eder. Bu vurgu farkı, kök mâna olan “sarmaş dolaş olma”nın da yardımıyla “atalarımızı üzerinde bulduğumuz gelenek” ile karşılanmıştır. [327] Yani: Hakikat değerini kıdeminden değil, Hak’tan alır. Bâtılın kıdemi bâtılı hak kılmaz, olsa olsa katmerli kılar. Muhatabı hedef almak yerine, onun kendi durumunu gözden geçirmesi için böyle hoş bir üslûp kullanılmıştır (Ayrıca bkz: 2:170; 11:35; 39:43; 43:81).

Ömer Nasuhi Bilmen Meali

Ve onlara, «Allah'ın indirdiğine uyun» denildiği zaman, dediler ki: «Hayır biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye uyarız.» Ataları bir şeye akıl erdirememiş, doğru bir yola gitmez oldukları halde de mi (onlara uyacaklar)?

Suat Yıldırım Meali

Onlara: “Gelin Allah'ın indirdiği buyruklara tâbi olun! ” denildiğinde: “Hayır, biz babalarımızı hangi inanç üzerinde bulduysak ona uyarız. ” derler. Babaları bir şeye akıl erdirememiş ve doğruyu bulamamış olsalar da mı onlara uyacaklar?

Süleyman Ateş Meali

Onlara: "Allah'ın indirdiğine uyun!" dense, "Hayır, biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz(yol)a uyarız!" derler. Peki ama, ataları bir şey düşünmeyen, doğru yolu bulamayan kimseler olsalar da mı (atalarının yoluna uyacaklar)?

Süleyman Tevfik (1927)

Onlara (Yehûd'a ve Müşriklere) Allâh'ın indirdiği şeye (Kur'ân'a ve dîne) tâbi' olunuz dinildikde biz, babalarımızın üzerlerinde olduklarını bulduğumuz şeylere tâbi' oluruz didiler. Eğer babaları bir şey ta'akkul itmez câhiller ve doğru yolu bulmamış câhil körler

iseler (yine onlara tâbî' olur muydı? Bu ne kadar mantıksız bir fikir ve yanlış bir sözdür.)

Süleymaniye Vakfı Meali

Onlara “Allah’ın indirdiğine uyun!” dense, “Hayır! Biz atalarımızı hangi yolda bulmuşsak, ona uyarız!” derler. Peki, ataları akıllarını bir şeye çalıştırmamış ve doğru yola da girmemişlerse, yine uyacaklar mı?

Şaban Piriş Meali

Onlara, Allah'ın indirdiğine uyun denilince:-Hayır, biz, atalarımızı yapar bulduğumuz şeye uyarız, derler; ya ataları bir şeye akıl erdiremeyen ve doğru yolda olmayan kimseler idiyseler?

Ümit Şimşek Meali

Onlara “Allah'ın indirdiğine uyun” dendiğinde, onlar “Biz atalarımızdan ne gördüysek ona uyarız” dediler. Peki, ya onların ataları birşey akıl edememiş veya doğru yolu bulamamışlarsa?

Yaşar Nuri Öztürk Meali

Onlara, "Allah'ın indirdiğine uyun!" dendiğinde: "Hayır! Biz, atalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye uyarız." derler. Peki, ataları bir şeye akıl erdiremiyor, doğruya ve güzele ulaşamıyor idiyseler!...

Eski Anadolu Türkçesi

dağı kaçan eyidildi anlara: “uyuñ aña kim indürdi Tañrı”; eyittiler “belki uyaruz aña kim bulduq anuñ üzere atalarumuzu.” eger oldı-y-ise dağı ataları anlaruñ añlamazlar nesene; dağı togru yol dutmazlar?

Satır Altı Meal (1534)

Dağı kaçan eyidilse anlara: Uyuñuz ol kitāba kim Tañrı Ta‘ālā indürdi. Ey-dürler: Bel ki uyaruz ol nesneye kim anuñ üstine bulduq biz atalarumuzu.Eger olsa dağı anlaruñ ataları hīç nesne bilmez dağı togru yol üstine.

Bunyadov-Memmedeliyev

Onlara (bütperəstlərə) : “Allahın göndərdiyinə (Qur’ana) tabe olun!” –deyildi zaman, onlar: “Biz ancaq atalarımızın getdiyi yolla gedəcəyik!” –deyirlər. Bəs ataları bir şey anlamayıb doğru yolda deyildilərsə necə? (Yenədəmi onlara tabe olacaqlar?)

M. Pickthall (English)

And when it is said unto them: Follow that which Allah hath revealed, they say: We follow that wherein we found our fathers. What! Even though their fathers were wholly unintelligent and had no guidance?

Yusuf Ali (English)

When it is said to them: "Follow what Allah hath revealed:" They say: "Nay! we shall follow the ways of our fathers." What! even though their fathers Were void of wisdom and guidance?